

Europos Sąjungos
Taryba

Briuselis, 2024 m. birželio 7 d.
(OR. en)

10793/24

SOC 432
EMPL 250
ECOFIN 652
EDUC 203

PRANEŠIMAS

nuo:	Užimtumo komiteto
kam:	Nuolatinių atstovų komitetui / Tarybai
Dalykas:	Rekomendacijos dėl ilgalaikių bedarbių integracijos į darbo rinką įgyvendinimas. Užimtumo komiteto pagrindinės gairės - <i>Pritarimas</i>

Delegacijoms priede pateikiamos Užimtumo komiteto pagrindinės gairės dėl 2016 m. vasario 15 d. Tarybos rekomendacijos dėl ilgalaikių bedarbių integracijos į darbo rinką (OL C 67, 2016 2 20, p. 1–5) įgyvendinimo, kad jas 2024 m. birželio 20 d. posėdyje patvirtintų Taryba (EPSCO).

1 priedas: Išvados dėl konkrečių šalių pateikiamos dok. 10793/24 ADD 1.

2 priedas: Duomenų rinkimas Rekomendacijos dėl ilgalaikių bedarbių įgyvendinimui stebėti. Visi 2022 m. rezultatai pateikiami dok. 10793/24 ADD 2.

3 priedas: Valstybių narių suvestinių santraukos pateikiamos dok. 10793/24 ADD 3.

Užimtumo komiteto atliekama Tarybos rekomendacijos dėl ilgalaikių bedarbių integracijos į darbo rinką įgyvendinimo peržiūra

Užimtumo komiteto pagrindinės gairės Tarybai

1. IVADAS

Užimtumo komitetui (EMCO) pavesta stebėti pažangą, daromą įgyvendinant *Tarybos rekomendaciją dėl ilgalaikių bedarbių integracijos į darbo rinką įgyvendinimo*. Nuo 2016 m. po kiekvienos peržiūros Taryba (EPSCO) pritaria EMCO pateiktoms pagrindinėms gairėms, grindžiamoms jo atlikta *Tarybos rekomendacijos* įgyvendinimo stebėsena. 2022 m. spalio mėn. EMCO pagrindinėse gairėse daugiausia dėmesio skirta valstybių narių padarytai pažangai ir, be to, aptartas mokymo ilgalaikiams bedarbiams teikimas, nagrinėjant tris pagrindinius aspektus: aprėptį, finansavimą ir valdymą.

Penktoji Tarybos rekomendacijos įgyvendinimo peržiūra įvyko 2024 m. balandžio 11–12 d. Briuselyje, o ją atliko EMCO politikos analizės grupė (EMCO PAG). 2024 m. peržiūroje buvo aptarta ne tik tai, koku mastu valstybės narės atsižvelgė į Tarybos rekomendacijoje pateiktas gaires, bet ir apžvelgta valstybių narių pažanga, padaryta **plėtojant ir (arba) užmezgant partnerystes su darbdaviais ir kitais atitinkamais subjektais / suinteresuotaisiais subjektais vietos lygmeniu,** siekiant palengvinti ilgalaikių bedarbių integraciją į darbo rinką.

Prieš atliekant peržiūrą **valstybės narės užpildė savęs vertinimo klausimyną, kuriuo buvo siekiama įvertinti, koku lygiu jos įgyvendino Tarybos rekomendaciją** sutelkiant dėmesį į keturias pagrindines veiksmų sritis: a) ilgalaikių bedarbių registravimas; b) koordinavimas vadovaujantis vieno langelio principu; c) grįžimo į darbo rinką susitarimų įgyvendinimas ir d) suinteresuotųjų subjektų dalyvavimas, ypatingą **dėmesį skiriant partnerystėms.**

Dabartinės pagrindinės gairės grindžiamos tos peržiūros rezultatais, o išvados dėl konkrečių šalių, duomenų rinkimo rezultatai ir valstybių narių suvestinių santraukos pateikiami prieduose. Prie šio dokumento taip pat pridedami kiekvienos valstybės narės 2023 m. duomenų rinkimo rezultatai, prieš tai išdėstant pagrindinių rezultatų ES lygmeniu santrauką.

2. PADARYTA PAŽANGA

2021 m. padidėjęs, ilgalaikių bedarbių skaičius ES 2022 m. toliau mažėjo ir siekė mažiau nei 5 mln., taigi nuo 2013 m., kai buvo fiksuotas pastaruoju metu didžiausias skaičius, ilgalaikių bedarbių sumažėjo beveik dvigubai (nuo 5,3 % iki 2,3%). Ilgalaikių bedarbių dalis tarp visų bedarbių taip pat sumažėjo iki 43,5 %, o tai beveik 6 procentiniais punktais mažiau nei 2013 m.

A. REGISTRACIJA

Nuo COVID-19 pandemijos valstybės narės vis labiau akcentuoja paslaugų skaitmenizaciją (registracija internetu, parama internetu ir t. t.). Tačiau iššūkiai, su kuriais susiduria ilgalaikiai bedarbiai, siekdami naudotis e. paslaugomis (ypač turintys prastesnius IRT įgūdžius), išlieka. Todėl ir toliau rekomenduojama, kad valstybinė užimtumo tarnyba (VUT) rengtų susitikimus asmeniškai, nes tai yra veiksmingesnis būdas ilgalaikių bedarbių atveju.

Daug valstybių narių ėmėsi informavimo veiklos, kad paskatintų neaktyvius suaugusiuosius registruotis (dauguma valstybių narių nuo COVID-19 pandemijos dar labiau išplėtė registraciją įvairiais kanalais, pvz, naudojantis e. paslaugomis, asmeniškai, telefonu ar naudojantis socialiniais tinklais). Tačiau tose valstybėse narėse, kuriose esama didelių regioninių skirtumų, vis dar kyla iššūkių.

Vis dėlto, nepaisant stiprių paskatų, kurias taiko dauguma valstybių narių, vis dar atsiliekama VUT ir socialinių tarnybų kryžminės registracijos srityje. Veiksmingai įdiegus kryžminę registraciją būtų lengviau identifikuoti labiausiai kritines situacijas ir atvejus, dėl kurių reikia imtis veiksmų. Kalbant apie teigiamus aspektus, valstybės narės vis dažniau įgyvendina nuostatas, kuriomis siekiama atgrasyti nuo išregistravimo, kai pasibaigia nedarbo ir socialinių išmokų mokėjimo laikotarpis.

B. VIENO LANGELIO PRINCIPU VEIKIANČI ĮSTAIGA

Valstybės narės plačiai taiko vieno langelio principu veikiančios įstaigos paskyrimo kiekvieno grįžimo į darbo rinką susitarimo gavėjo atveju praktiką, taip pat kiekvienam ilgalaikiam bedarbiui skiria atvejo vadybininką. Daugelyje valstybių narių padidėjo vieno langelio principu veikiančių įstaigų pajėgumai kaupti individualią informaciją tokiu būdu remiant individualų vertinimą visiems darbo ieškantiems asmenims.

Taip pat padidėjo bedarbiams skirtų paslaugų skaitmenizacija. Tačiau nustatyta, kad dalijimasis informacija ir duomenimis yra trūkstami elementai, todėl tai trukdo daryti pažangą arba teikti kokybiškas paslaugas. Turėtų būti stiprinamas centrinių ir vietos VUT ir savivaldybių veiklos koordinavimas, taip pat aktualios informacijos, susijusios su laisvomis darbo vietomis, mokymo galimybėmis ir paslaugomis, kuriomis gali naudotis kiekvienas ilgalaikis bedarbis, perdavimas tarp paslaugų teikėjų, taip pat jų dalijimasis ta informacija tarpusavyje. Daug valstybių narių vis dar susiduria su problemomis siekdami nustatyti tinkamą keitimąsi informacija ir jos perdavimą kartu užtikrinant Bendrojo duomenų apsaugos reglamento (BDAR) laikymąsi.

C. GRIŽIMO Į DARBO RINKĄ SUSITARIMAI

Nuo 2018 m. daugumoje valstybių narių įgyvendinami grįžimo į darbo rinką susitarimai arba lygiaverčiai susitarimai, tačiau jie vis dar tobulinami.

Patobulintas tolesnis procesas, susijęs su individualiais vertinimais: teikiamos rekomendacijos ir informacija apie darbo pasiūlymus ir paramą, taip pat vykdoma reguliari grįžimo į darbo rinką susitarimų ir priemonių, kuriomis sudaromos sąlygos reguliariai peržiūrėti darbo ieškančių asmenų reintegracijos pažangą, stebėseną ir atnaujinimas. Tačiau su grįžimo į darbo rinką susitarimais susijusios organizacijos, ypač viešojo ir privačiojo sektorių partneriai, tarpusavyje vis dar palyginti mažai dalijasi informacija apie ilgalaikius bedarbius.

D. SUINTERESUOTŲJŲ SUBJEKTŲ DALYVAVIMAS

Nors buvo darom pažanga įvairių suinteresuotųjų subjektų tarpusavio bendradarbiavimo srityje (pvz., Švietimo ministerijos, Darbo ministerijos ir VUT, taip pat su psichologais, socialiniais darbuotojais ir mentoriais), plėtojant darbdaviams skirtas paslaugas, daugiadalykis darbas su visais vietos suinteresuotaisiais subjektais, įskaitant pačius vietos darbdavius, administravimo institucijas ir pilietinę visuomenę, išlieka vienu iš iššūkių ir šiuo metu vykdomas tik keliose valstybėse narėse.

Siekiant užtikrinti veiksmingą ilgalaikių bedarbių reintegraciją į darbo rinką ir užkirsti kelią ilgalaikiam nedarbui, labai svarbu vykdyti tinklaveiką su suinteresuotaisiais subjektais, kurti partnerystes ir įtraukti darbdavius, socialines tarnybas ir pilietinės visuomenės organizacijas. Šios partnerystės yra būtinos tiek nacionaliniu, tiek vietos lygmenimis, nors dažnai iššūkių kyla dėl skirtingų suinteresuotųjų subjektų interesų. Suinteresuotųjų subjektų dalyvavimas ir partnerysčių kūrimas vietos lygmeniu valstybėse narėse skiriasi.

Šie subjektai atlieka labai svarbų vaidmenį šalinant kliūtis, su kuriomis susiduria kai kurie asmenys, siekdami tvarios integracijos į darbo rinką. Keliose šalyse VUT turėtų stiprinti darbdavių dalyvavimą šiuose procesuose. Daugelis valstybių narių pripažįsta tinklaveikos svarbą, tačiau valstybinėms užimtumo tarnyboms sunku vietos lygmeniu veiksmingai įtraukti visus reikiamus suinteresuotuosius subjektus.

E. DUOMENŲ RINKIMAS

Naujausio duomenų apie ilgalaikius bedarbius rinkimo rezultatai rodo, kad įgyvendinant Tarybos rekomendaciją padaryta labai nedidelė pažanga – iki šiol tik pusė valstybių narių įgyvendino pirmąją rekomendacijos tikslą, t. y. pasiūlė grįžimo į darbą susitarimą arba lygiavertį susitarimą bent 95 % ilgalaikių bedarbių, kurie yra užsiregistravę kaip bedarbiai bent 18 mėnesių.

Iš surinktų duomenų apie ilgalaikius bedarbius taip pat matyti, kad visose, išskyrus dvi valstybes nares, perėjimo į darbo rinką rodikliai yra mažesni nei praėjusiais metais, ir šiais metais tik 14 valstybių narių galėjo pateikti duomenis apie tolesnę ilgalaikių bedarbių, siekiančių nebesinaudoti grįžimo į darbo rinką susitarimais, padėtį.

Tačiau šie duomenys apie tolesnę padėtį taip pat patvirtina ankstesnius įrodymus, kad valstybių narių, teikiančių individualius veiksmų planus, kuriuose pateikiamas išsamus vertinimas, grupė pasiekia daug geresnių rezultatų, palyginti su grupe, pasiūliusia įprastinius grįžimo į darbo rinką susitarimus, ir ypač su grupe, kuri reguliariai teikia individualius veiksmų planus – tai rodo, kad individualus konsultavimas yra itin svarbus siekiant integruoti ilgalaikius bedarbius.

3. IŠVADOS

Nepaisant to, kad ilgalaikis nedarbas mažėja, kai kuriose valstybėse narėse tai tebėra plačiai paplitusi problema, dėl kurios didėja įgūdžių pablogėjimo, socialinės atskirties ir skurdo rizika. Kadangi su ja dažnai susiduria pažeidžiamiausioje padėtyje esantys asmenys ir darbo rinkoje nepakankamai atstovaujamos grupės, kova su ilgalaikiu nedarbu taip pat padeda kovoti su nelygybe ir stiprinti socialinę sanglaudą ES. **Atsižvelgiant į tai, valstybės narės ir toliau laikėsi savo politinio įsipareigojimo įgyvendinti rekomendaciją dėl ilgalaikių bedarbių integracijos į darbo rinką. Tačiau, nors matomi kai kurie bendri pokyčiai, įgyvendinimo lygis valstybėse narėse ir toliau skiriasi, o jų savęs vertinimas parodė, kad pastaraisiais metais Tarybos rekomendacijos įgyvendinimo pažanga sulėtėjo.** Atsižvelgiant į dabartinius iššūkius, reikėtų pabrėžti, kad svarbu ilgalaikiams bedarbiams suteikti arba pakartotinai suteikti tinkamų įgūdžių, kad jie galėtų patekti į darbo rinką. Siekiant, kad asmenys netaptų ilgalaikiais bedarbiais, taip pat labai svarbu anksti ir laiku teikti paramą laikantis bendresnio pobūdžio prevencinio požiūrio. Peržiūros išvados ir toliau patvirtina aktyvios darbo rinkos politikos svarbą sprendžiant ilgalaikio nedarbo problemą, kad ilgalaikiai bedarbiai sėkmingai reintegruotųsi į darbo rinką. Be to, atsižvelgiant į dabartinį darbo jėgos ir įgūdžių trūkumą visose valstybėse narėse, svarbu įgalinti pažeidžiamiausioje padėtyje esančius asmenis ir nepakankamai atstovaujamą grupę sėkmingai patekti į darbo rinką užtikrinant, kad jie galėtų naudotis kokybiško užimtumo ir mokymo galimybėmis, taip pat tikslinėmis užimtumo subsidijomis.

Reikia tobulinti politikos, kuri įgyvendinama siekiant integruoti ilgalaikius bedarbius į darbo rinką, stebėsenos ir vertinimo sistemas. Nors įgyvendinta daug ilgalaikiams bedarbiams skirtų aktyvumo skatinimo programų, kai kuriais atvejais šių programų veiksmingumą galima įvertinti tik vėlesniame etape.

1 priedas. 2024 m. Užimtumo komiteto politikos analizės grupės parengtos išvados dėl konkrečių šalių (ilgalaikiai bedarbiai)

2 priedas. 2023 m. duomenų rinkimas Rekomendacijos dėl ilgalaikių bedarbių įgyvendinimo stebėsenai. Visi rezultatai

3 priedas. 2023 m. ES valstybių narių suvestinės. Santraukos